

Δανιήλ Ιακώβ, Αρχαία Ελληνική Τραγωδία, Εγκυκλοπαιδικός Οδηγός: Για τη «ρήση»

[ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ](#)

Ρήση καλείται ο συγκροτημένος, συνεκτικός και, κατά κανόνα, εκτενής λόγος σε αντιπαράθεση προς τη μεμονωμένη λέξη ή τη στιχομυθία [...]. Η κατηγοριοποίηση των ρήσεων σε συγκεκριμένους τύπους είναι δύσκολο εγχείρημα, γιατί δεν είναι δυνατόν να εξευρεθούν μονοσήμαντα και ομοιογενή κριτήρια για όλες τις περιπτώσεις. Οι αγγελικές και οι προλογικές ρήσεις, για παράδειγμα, θα μπορούσαν να χαρακτηριστούν ρήσεις πληροφοριακού χαρακτήρα [...]. Τρίτος τύπος είναι ενδεχομένως οι ρήσεις προτροπής, οι οποίες συμπεριλαμβάνουν διαταγές, εντολές, συμβουλές, ικεσία ή προσευχή, ενώ ένας τέταρτος τύπος είναι η στοχαστική ρήση. Εδώ ανήκουν ρήσεις με κάποια επιχειρηματολογία, όπως συμβαίνει στον αγώνα λόγων, σκέψεις για κάποιο θέμα, π.χ. τι σημαίνει να χάνει κάποιος τη σύζυγό του, ή στοχασμοί που οδηγούν στη λήψη κάποιας απόφασης. Στην τελευταία περίπτωση μάλιστα εισάγονται συνήθως με το τυπικό ερώτημα: *τί δράσω;* (οπότε ακολουθούν οι προσφερόμενες εναλλακτικές εκδοχές). Αξίζει να σημειωθεί ότι οι στοχαστικές ρήσεις στα δράματα του Ευριπίδη υπερτερούν έναντι των δύο άλλων μειζόνων ομοτήτων του, κάτι που δικαιολογεί απόλυτα τον χαρακτηρισμό του ως από σκηνης φιλοσόφου. Τα πρόσωπα που εκφωνούν ρήσεις είναι οι πρωταγωνιστές ήρωες, πρόσωπα κατώτερης κοινωνικής τάξης και θεοί [...].

Η κλασική μορφή μιας ρήσης αποτελείται: (α) από την εισαγωγή, όπου ο ομιλητής αυτοσυστήνεται (αν είναι άγνωστο πρόσωπο), προσφωνεί τον αποδέκτη της ρήσης και αναφέρει περιληπτικά το θέμα, (β) το κύριο τμήμα, όπου αναπτύσσεται το θέμα με λεπτομέρειες ή επιχειρήματα, και (γ) τον επίλογο ή την ανακεφαλαίωση, η οποία συνοψίζει το θέμα και καταλήγει σε κάποια προτροπή, ευχή, επιθυμία ή γνωμικό. Σημειώνεται ότι από την έκταση της κάθε ρήσης εξαρτάται η πληρότητα των παραπάνω στοιχείων.

<https://www.greek->

[language.gr/digitalResources/ancient_greek/encyclopedia/tragedy/page_008.html](https://www.greek-language.gr/digitalResources/ancient_greek/encyclopedia/tragedy/page_008.html)

Λάζαρος Γεωργακόπουλος (Αγγελιαφόρος), ΚΘΒΕ, *Πέρσες του Αισχύλου* (σκηνοθεσία Νικαίτης Κοντούρη, 2014). Φωτ.: Γιώργος Χρυσοχοϊδης

ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ

ΣΥΝΤΑΚΤΗΣ: ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ ΓΡΗΓΟΡΙΑΔΟΥ

ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: ΒΑΣΙΛΗΣ ΜΠΕΤΣΑΚΟΣ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ ΓΡΗΓΟΡΙΑΔΟΥ